

Economisch Uitvoeringsprogramma

2019-2022

19uit05026

gemeente **Overbetuwe**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Participatie	3
Coalitieprogramma	3
Strategische inbedding in de omgevingsvisie	4
Budget	4
Evaluatie	5
Leeswijzer	5
 Speerpunt 1 Ondernemersvriendelijke gemeente	 6
1.1 Contact met gemeente Overbetuwe	6
1.2 Dienstverlenende organisatie	8
1.3 Lokale inkoop	10
1.4 Ondersteuning startende bedrijven	10
1.5 Communicatie	10
1.6 Acties	10
 Speerpunt 2 Samenwerking	 12
2.1 Regionale samenwerking	12
2.2 Lokale samenwerking	14
2.3 Thema's	14
2.4 Communicatie	16
2.5 Acties	17
 Speerpunt 3 Sterke en vitale werklocaties	 19
3.1 Bedrijventerreinen	19
3.2 Buitengebied	23
3.3 Winkelgebieden/centra	26
3.4 Communicatie	29

Inleiding

“...Nu de economie weer op volle toeren draait is het goed om daar ook onze lokale ondernemers maximaal van te laten profiteren...” Met deze zin opent het coalitieprogramma 2018-2022 de economische paragraaf. De gemeente Overbetuwe staat bekend als een ondernemersvriendelijke gemeente. Wij willen dit behouden en versterken zodat ondernemers zich optimaal op hun ondernemerschap kunnen richten. Dat is het centrale doel van ons Economisch Uitvoeringsprogramma 2019-2022.

Dit economisch uitvoeringsprogramma is een strategisch en operationeel document. Het bevat actiegerichte en concrete activiteiten en projecten en is gebaseerd op doelstellingen die wij samen met ondernemend Overbetuwe hebben opgesteld maar ook op het coalitieprogramma en de Omgevingsvisie (die in 2019 wordt vastgesteld).

Wij willen kunnen inspringen op urgente zaken die het ondernemersklimaat en het ondernemerschap in Overbetuwe kunnen versterken. Daarom is dit geen vastliggend plan voor 2019-2022. Het geeft aan welke doelen we willen behalen, waarbij we steeds kunnen inspelen op de actualiteit.

Dit Economisch Uitvoeringsprogramma is in de periode december 2018 - maart 2019 opgesteld door burgemeester Van Asseldonk. Vanaf april 2019 is er een nieuwe portefeuillehouder economie.

Participatie

Om tot een goed Economisch Uitvoeringsprogramma te komen, staat de samenwerking met ondernemers voorop. De economie wordt gedragen door de ondernemers, zij staan aan de lat om te zorgen voor economische groei (toegevoegde waarde, werkgelegenheid). De gemeente heeft hier een faciliterende rol in en creëert de randvoorwaarden. Ondernemers zijn daarom nauw betrokken bij het opstellen van dit programma. Dit is op basis van jarenlang contact en een goede samenwerking tussen ondernemers en gemeente.

Ook de uitvoering van dit programma gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met de ondernemers. Bij ieder project of activiteit hebben de gemeente en de ondernemers een andere rol. Dit betekent steeds wisselende verantwoordelijkheden met een gezamenlijke doelstelling: het verbeteren van het ondernemersklimaat in Overbetuwe.

Coalitieprogramma

‘Overbetuwe in bloei, een dijk van een landschap’ is de titel van het coalitieprogramma 2018-2022. De paragraaf uit het coalitieprogramma over de economische ontwikkeling is verwerkt in dit Economisch Uitvoeringsprogramma.

Nu de economie weer op volle toeren draait is het goed om daar ook onze lokale ondernemers maximaal van te laten profiteren.

Wij willen dat Overbetuwe één van de Ondernemer vriendelijkste gemeenten van Nederland is. Dat willen we bereiken door versterking van de functie van bedrijvencontactfunctionaris, door verminderen van administratieve lasten en door het schrappen van bepaalde vormen van leges (principe “klein gebaar, groot plezier” zoals de kleine terrasvergunning). Ook gaan wij aan de gezamenlijke ondernemers van Overbetuwe voorstellen samen met de gemeente een lokale economische visie op te stellen om zo de samenwerking te verbeteren.

Bij het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente willen wij meer aandacht geven aan duurzaamheid en “social return” en lokaal ondernemerschap daarbij maximaal inzetten.

Het beleid voor vestiging van economische bedrijvigheid willen wij actualiseren aan maatschappelijke trends zoals branchevervaging/branchevermenging en internetwinkels. Uitgangspunt blijft wel dat we vanuit de versterking en het behoud van de centrumfunctie geen detailhandel op bedrijventerreinen en buitengebied wensen (uitgezonderd volumineuze detailhandel alsmede bepaalde vormen van internethandel).

Voor de vestiging van bedrijven willen wij steeds zoeken naar maatwerkoplossingen, ook in de Omgevingsvisie en Wet (dus een "ja mits"-houding). Startende ondernemers willen wij stimuleren.

Onze bedrijfsterreinen en andere werklocaties zijn gemiddeld van een hoge kwaliteit. Dat willen wij zo houden, want ook dat bevordert een uitstekend ondernemingsklimaat. Wij zijn alert op vragen uit de markt om daar adequaat op te kunnen inspelen.

De leefbaarheid in het buitengebied willen wij behouden door op vrijkomende locaties (en/of bij veranderende bedrijfsvoering/activiteiten) binnen de Omgevingswet passende maatwerkafspraken te maken. Te denken valt aan stallingen in vrijkomende agrarische panden. Ook moet ruimte geboden worden voor nevenactiviteiten op het gebied van recreatie, toerisme, natuurbeheer of andere bedrijvigheid.

Strategische inbedding in de omgevingsvisie

"...Een integrale en toekomstbestendige koers voor onze leefomgeving in Overbetuwe. Een inspirerende visie die uitdaagt om - binnen de geschetste koers - initiatieven te nemen en deze te realiseren. Dat zijn de doelen van deze Omgevingsvisie. Geschreven voor en door inwoners, verenigingen, organisaties, ondernemers/bedrijven en onszelf..."

Halverwege 2019 wordt de (nieuwe) Omgevingsvisie vastgesteld. De Omgevingsvisie is een ruimtelijk, economisch document, waarin de gemeente Overbetuwe haar richtinggevende plannen voor de komende jaren vastlegt. Hierbij gaat het ook om economische vraagstukken. Bijvoorbeeld de vraag of en waar de uitbreidingslocaties van bedrijfsterrein een plek vinden, waar en in welke vorm perifere detailhandel zich mag ontwikkelen of hoe en waar de lokale detailhandel in de dorpscentra zich kan ontwikkelen.

Er is dus niet gekozen voor aparte, lokale visies (detailhandel of bedrijventerreinen), maar voor een opname hiervan in de Omgevingsvisie. Dit biedt het voordeel dat we ontwikkelingen (zoals infrastructuur, landschappelijke, etc.) in samenhang met elkaar kunnen bekijken.

Dit vormt het kader waarbinnen we toekomstige initiatieven van ondernemers en inwoners toetsen. Het Economisch Uitvoeringsprogramma blijft een dynamisch document dat periodiek wordt bijgesteld, mede aan de hand van deze Omgevingsvisie. Ondernemers zijn hierbij betrokken.

Budget

Voor het Economisch Uitvoeringsprogramma is jaarlijks een structureel bedrag van € 100.000,- beschikbaar. De uitgaven zijn niet per activiteit en/of project gelabeld. Het gaat deels om jaarlijks terugkerende én deels om nieuwe uitgaven. Uitgaven gaan in overleg met de portefeuillehouder economie.

Voor sommige projecten/activiteiten is nog geen budget of een apart budget beschikbaar. Dat staat genoemd bij de betreffende projecten/activiteiten.

Evaluatie

Het Economisch Uitvoeringsprogramma is een dynamisch document, zodat het aansluit bij veranderingen van behoeften van ondernemers. Eind 2020 passen wij dit document aan, op basis van een evaluatie, reacties van ondernemers en politiek en communiceren hierover.

Leeswijzer

Het Economisch Uitvoeringsprogramma heeft drie speerpunten:

1. Ondernemersvriendelijke gemeente
2. Samenwerking
3. Sterke en vitale werklocaties

Per hoofdstuk vindt u de acties voor het betreffende speerpunt.

Speerpunt 1 Ondernemersvriendelijke gemeente

Om te zorgen dat ondernemers/bedrijven in Overbetuwe zich zo goed mogelijk richten op hun ondernemerschap, zetten wij in op een zo ondernemersvriendelijk mogelijke dienstverlening. Dit moet breed gedragen worden door de hele organisatie. In het coalitieprogramma staat het volgende:

“...Wij willen dat Overbetuwe één van de Ondernemer vriendelijkste gemeenten van Nederland is. Dat willen we bereiken door versterking van de functie van bedrijvencontactfunctionaris, door verminderen van administratieve lasten en door het schrappen van bepaalde vormen van leges (principe “klein gebaar, groot plezier” zoals de kleine terrasvergunning)...”

Dit speerpunt gaat in op de dienstverlening, projecten en activiteiten waarop de gemeente Overbetuwe inzet om deze doelstelling te bereiken. Hierbij staan de volgende punten centraal:

- 1.1 Contact met gemeente Overbetuwe
- 1.2 Dienstverlenende organisatie
- 1.3 Lokale inkoop
- 1.4 Ondersteuning startende bedrijven
- 1.5 Communicatie
- 1.6 Acties

1.1 Contact met gemeente Overbetuwe

Een snelle en directe dienstverlening begint bij het juiste aanspreekpunt. De Accountmanager Bedrijven (oftewel de bedrijfscontactfunctionaris/ondernemersambassadeur) is hét centrale aanspreekpunt voor ondernemers en bedrijven. Zowel voor Overbetuwse ondernemers als voor ondernemers die een bedrijf willen starten of vestigen in de gemeente. Ondernemers kunnen bij hem terecht met al hun ondernemersvragen, bijvoorbeeld over bedrijfshuisvesting, vergunningen, economisch beleid en bestemmingsplaninformatie. Hij fungeert als een wegwijzer voor starters, doorstromers en nieuwkomers op de Overbetuwse bedrijvenmarkt. Hij kent de procedures, weet de juiste contactpersonen te bereiken en beschikt over de informatie die van belang is voor ondernemers.

In onderstaande tabel staan de belangrijkste acties en doelstellingen hoe de functie van de Accountmanager Bedrijven wordt ingericht en versterkt in de periode 2019-2022.

Wat	Hoe
Optimale zichtbaarheid en vindbaarheid voor (potentiële) Overbetuwse ondernemers, verhogen zichtbaarheid	• Bedrijvenloket (speciaal loket voor ondernemersvragen) • Website www.overbetuwe.nl/ondernemers • Aanwezig op bijeenkomsten ondernemersnetwerken van bijvoorbeeld Ondernemers Contact Overbetuwe, Businessclub New Business Overbetuwe, Centrum Management Elst, Winkeliersvereniging Zetten, Ondernemerskring Midden-Gelderland, LTO Noord afdeling Oost-Betuwe, etc. • Digitale nieuwsflits Bedrijvenloket • Artikelen in nieuwsbrieven van ondernemersnetwerken • Inzet social media

Proactief accountmanagement	• Structureel beheer van 20 grootste werkgevers • Bezoeken van 200 Overbetuwse bedrijven per jaar > proactief bezoeken van bedrijven in Overbetuwe • Bedrijfsbezoeken op verzoek bedrijven • 6 bedrijfsbezoeken college van B&W/raad • Ondernemersontbijten/lunch portefeuillehouder economie en • Accountmanager bedrijven (8x per jaar) • Koppelen van ondernemers aan de verschillende portefeuilles van het college van B&W • Regelmatig bezoek aan vastgoedbeheerders / projectontwikkelaars / (lokale) makelaars • Aanwezig bij initiatieven voor startende ondernemers • Welkomstbrief voor nieuwe en startende ondernemers • Actief ophalen van informatie bij Overbetuwse ondernemers om te horen wat er leeft en speelt. Ondernemers “voeden” ons economisch beleid. Ondernemers weten wat nodig is om een goed ondernemersklimaat te realiseren en/of behouden.
Het belang van het bedrijfsleven en het ondernemerschap positioneren binnen de gemeentelijke organisatie	• Verantwoordelijk dat de ondernemersvragen en -verzoeken die gericht zijn aan het Bedrijvenloket, Accountmanager Bedrijven en college op de juiste plek in de organisatie worden behandeld en beantwoord (ondernemersvriendelijke dienstverlening) • Online platform ‘Ondernemend Overbetuwe’ om budgethouders van de gemeente kennis te laten maken met ondernemend Overbetuwe en ondernemers onderling • Uitdragen van het belang van ondernemerschap in de werkorganisatie (doorzettingskracht) • Projecten en bijeenkomsten om lokale inkoop te verbeteren
Signaleren van kansen en problemen op bedrijventerreinen, dorpskernen en buitengebied	• Regelmatig overleg met vertegenwoordigers van ondernemersnetwerken/-verenigingen • Zorgen dat de signalen/vragen uit deze overleggen op de juiste plek in de organisatie worden behandeld, opgepakt en beantwoord (zowel concrete acties als beleidsmatige vragen)
Kansen voor ondernemers helpen benutten	• Aanwezig bij en deelnemer van ondernemersbijeenkomsten • Vragen en behoeften van lokale ondernemers verbinden met kennis en ervaring bij Overbetuwse bedrijven (verbinden van het lokale bedrijfsleven) • Vragen en behoeften van collectieven van ondernemers verbinden met kennis en ervaring bij Overbetuwse bedrijven (interne netwerken ontstaan, business-to-business versterken) • Samen met lokale ondernemers (lokale) kansen benutten, elkaar versterken en blijven verbinden waar nodig en/of mogelijk • Goede initiatieven binnen deze gemeente samen met initiatiefnemers helpen mogelijk maken

1.2 Dienstverlenende organisatie

De ondernemersvriendelijkste gemeente van Gelderland! Voor die uitdaging maakt de gemeente Overbetuwe zich ook de komende jaren hard.

1.2.1 Onderzoek MKB vriendelijke gemeente

In 2012 waren wij de MKB-vriendelijkste gemeente van Gelderland en haalden we landelijk zelfs de 4e plaats! In 2016 stond Overbetuwe landelijk op de 8e plaats. In 2018 scoorden we een 7,3, dezelfde score als in 2016. Het worden en blijven van de ondernemersvriendelijke gemeente wordt niet alleen gedragen door de Accountmanager Bedrijven en team Economische Zaken. Dit is een verantwoordelijkheid voor de hele organisatie – college, directie en vooral door de medewerkers -. In tabel 1 staan de resultaten hoe gemeente Overbetuwe scoort op ondernemersvriendelijkheid.

Tabel 1: Resultaten MKB vriendelijke gemeente

Indicator	2013	2016	2018
Digitale bereikbaarheid*	-	-	7,7
Telefonische bereikbaarheid*	-	-	7,4
Klantgerichtheid*	-	-	7,3
Deskundigheid	6,5	7,1	7,2 ↑
Snelheid van betalen	6,5	7,3	7,1 ↓
Betrouwbaarheid	6,8	7,1	7,1
Het nemen van initiatieven*	-	-	7,1
Begrip voor ondernemers	6,6	7,0	7,1 ↑
Afstemming en overleg met ondernemers*	-	-	6,9
Snelheid van dienstverlening ¹	6,1	6,8	6,8
Vergunningverlening	6,4	6,6	6,7 ↑
Kans op aanbesteden voor het regionale MKB*	-	-	6,6
Eindscore	7,1	7,3	7,3
Positie in Gelderland	6^e	3^e	4^e

* Nieuwe indicatoren in het onderzoek in 2018

Bron: Onderzoek MKB Nederland

Op de beoordeling van de prijs-kwaliteitsverhouding van de gemeentelijke lasten scoort Overbetuwe in 2018 een 7,0. In 2016 scoorde de gemeente Overbetuwe gemiddeld een 6,9 en was de gemiddelde score van alle gemeenten in Nederland een 6,0. Overbetuwe is een gemeente met lage lasten dit lijkt uit de lokale lastenmeter 2018.

¹ In 2013 en 2016 was het de indicator snelheid van werken.

Aanbevelingen MKB Nederland

Positieve punten van de gemeente Overbetuwe worden voornamelijk gevonden in zowel de digitale en telefonische bereikbaarheid. Ook vinden ondernemers dat de gemeente deskundigheid en begrip voor haar ondernemers toont. Het is uiteraard van belang om als gemeente te blijven investeren in maatregelen die een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente aan haar ondernemers. De volgende punten kunnen hier een bijdrage aan leveren:

- Verbeter de snelheid van dienstverlening;
- Afstemming en overleg met ondernemers;
- Verbeter het contact met ondernemers.

1.2.2 Verbetering ondernemersvriendelijkheid

Ondernemers zijn 'redelijk' positief over de dienstverlening van gemeente Overbetuwe maar er zijn duidelijke aandachts- en verbeterpunten². Om nog beter aan te kunnen sluiten bij de behoeften van ondernemers, moet er meer begrip en aandacht hiervoor komen. Ondernemers geven aan dat dit op het moment nog onvoldoende aanwezig is bij een deel van de medewerkers van de gemeente. Vanuit ondernemers zijn er nog teveel kritische opmerkingen over hoe de werkorganisatie reageert op plannen, ideeën en signalen van ondernemers. Dit betekent voor de gemeente Overbetuwe en haar medewerkers extra aandacht hebben voor:

- Begrip voor het ondernemerschap;
- Begrip voor het belang van ondernemerschap voor onze gemeente en haar inwoners (o.a. werkgelegenheid);
- Het meedenken met ondernemers over wat wel en niet kan (proactieve werkhouding, nee is ook een antwoord). Durven te denken buiten eigen kaders en maatwerk leveren;
- Helder en tijdig communiceren over procedure en planning.

Hieruit blijkt dat ondernemersvriendelijke dienstverlening vooral draait om communicatie en dienstverlening. Hoe gaat de gemeente het gesprek aan met de ondernemer en hoe gaat de gemeente zich hierin verbeteren. Dit betekent dat dingen die niet goed gaan benoemd worden. Daarnaast willen wij ondernemers uitdagen om de successen te vieren en uit te dragen.

1.2.3 Uitbestede dienstverlening

Een deel van de dienstverlening van de gemeente Overbetuwe is uitbesteed aan:

- Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Dit is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en bouw en milieu. De ODRA voert de taken uit voor gemeenten in de regio Arnhem en provincie Gelderland. Ze maakt deel uit van het stelsel van de Gelderse Omgevingsdiensten. BRZO-bedrijven uit Overbetuwe hebben indirect te maken met de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.
- Het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP) is hét servicepunt voor werkgevers met personeelsvragen. Zij helpen ondernemers uit de regio Midden Gelderland kosteloos bij de invulling van vacatures. Ook adviseren zij over sociaal ondernemen. Vanuit deze doelstelling helpt het WSP mensen vanuit een uitkering aan het werk.

² Dit blijkt uit het onderzoek MKB vriendelijkste gemeente en de bijeenkomst op 25 februari over het Economisch Uitvoeringsprogramma 2019-2022 met 60 ondernemers.

1.3 Lokale inkoop

“...Bij het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente willen wij meer aandacht geven aan duurzaamheid en “social return” en lokaal ondernemerschap daarbij maximaal inzetten...”

Ondernemers uit Overbetuwe hebben de afgelopen jaren aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat de gemeente Overbetuwe zo veel mogelijk aan lokale inkoop doet. Hier is intern sterk op ingezet. In samenwerking met Ondernemers Contact Overbetuwe heeft de gemeente Overbetuwe diverse activiteiten hiervoor opgezet. Bij deze activiteiten stonden de volgende punten centraal:

- Ondernemers informeren over gemeentelijk inkoopproces;
- Vergroten wederzijdse kennismaking tussen bedrijven en inkopers van de gemeente en bedrijven onderling;
- Online platform waar Overbetuwse ondernemers op staan zodat voor de gemeente welke lokale bedrijven er in Overbetuwe zijn;
- Netwerkbijeenkomst kennismaking tussen bedrijven en gemeenteambtenaren en bedrijven onderling;
- Kerstmarkt voor medewerkers gemeente met Overbetuwse winkeliers/ondernemers zodat zij hun eigen kerstpakket bij lokale bedrijven kunnen kiezen;

Deze activiteiten zetten we in de periode 2019-2022 door en waar mogelijk breiden we deze uit.

1.4 Ondersteuning startende bedrijven

Jaarlijks telt Overbetuwe veel nieuwe bedrijven. Dit zijn startende bedrijven, verplaatsters van buiten Overbetuwe en nieuwe nevenvestigingen. In het coalitieprogramma is opgenomen dat de gemeente Overbetuwe startende bedrijven wil ondersteunen. Wij bieden al jarenlang ondersteuning aan ondernemers. Dit gebeurt via het advies van de Accountmanager Bedrijven, welkomstbrief voor nieuwe ondernemers en diverse ondernemersleergangen (bijvoorbeeld Qredits, Stichting Nieuwe Bedrijvigheid Gelderland, Leergang ondernemerschap van de Rabobank).

In 2019 onderzoeken we welke (extra) faciliteiten startende bedrijven in Overbetuwe nodig hebben. Afhankelijk van dit onderzoek bepalen we welke begeleiding Overbetuwe biedt aan startende bedrijven, zodat het zo goed mogelijk is afgestemd op de behoeften van ondernemers.

1.5 Communicatie

Uit het speerpunt blijkt hoe belangrijk het voor ondernemers is dat zij actief worden geholpen met hun verzoeken en vragen. Dit vraagt van de totale organisatie een ondernemersvriendelijke dienstverlening. Daarom hebben we constant aandacht voor ondernemersvriendelijke dienstverlening, zowel intern als extern. De externe communicatie van de Accountmanager Bedrijven is van essentieel belang. Hij zorgt dat hij zichtbaar en vindbaar is, onder andere door actief te zijn in ondernemersnetwerken.

1.6 Acties

In dit hoofdstuk staat wat wij willen bereiken op het gebied van ondernemersvriendelijke dienstverlening. In deze paragraaf is dit uitgewerkt in concrete acties.

Wat doen wij hiervoor?	Hoe gaan wij dit doen?	Planning
Versterken van de bedrijfscontactfunctie	• Zie tabel in paragraaf 1.1	Continu
Ondernemersvriendelijke dienstverlening in de gehele werkorganisatie	• Deelname aan onderzoek MKB vriendelijke gemeente, vertaling naar interne organisatie • Regulier overleg Accountmanager Bedrijven met vergunningenregisseurs en handhaving • Opzetten database goede en slechte voorbeelden. Deze ervaringen ook delen en ophalen in de regio. Verbeterstappen maken in overleg met het managementteam • Doorzettingskracht Accountmanager Bedrijven gebruiken om het belang voor Overbetuwe aan te geven • Interne communicatie over belang ondernemerschap delen.	Continu
Lokale inkoop in de gemeente Overbetuwe versterken	• Verdere ontwikkeling van het portaal Ondernemend Overbetuwe (NIVO), delen van successen, oproepen vanuit de gemeentelijke organisatie plaatsen en vergroten kennismaking tussen bedrijven onderling • 1x per jaar organisatie van de bijeenkomst in het kader van 'Koopt Overbetuwsche Waar' in samenwerking met ondernemersnetwerken met als doel verbeteren wederzijdse kennismaking tussen bedrijven en inkopers van de gemeente en bedrijven onderling • Evalueren jaarlijks hoeveel er gebruik is gemaakt van lokale inkoop	Continu
Administratieve lasten verlagen	• Dienstverlening versterken (geen onnodige vragen stellen), zo efficiënt mogelijk inrichten voor ondernemers zodat zij kunnen ondernemen.	Continu
Schrappen kleine leges	• Inventariseren welke mogelijkheden Economische Zaken ziet voor het schrappen van kleine leges.	2020
Profileren van alle activiteiten waarop de gemeente Overbetuwe inzet voor ondernemers	• Professionaliseren van de digitale nieuwsflits • Publicaties over projecten en activiteiten (wat doet de gemeente allemaal voor de goede dienstverlening voor ondernemers)	2019 Continu
Starters dienstverlening	• Onderzoek naar behoefte van startende bedrijven • Invulling deel programma starterstraject van Rabobank Oost Betuwe. • Diverse startersleergangen • Welkomstbrief namens burgemeester (verwijzing naar Bedrijvenloket en Accountmanager Bedrijven)	2019 Continu Continu Continu

Budget:

- Voor het Onderzoek naar behoefte van startende bedrijven is € 25.000 extra budget beschikbaar (PNL 2019).
- De overige kosten worden betaald uit het Economisch Stimuleringsbudget.

Speerpunt 2 Samenwerking

In het coalitieprogramma staat: "...Ook gaan wij aan de gezamenlijke ondernemers van Overbetuwe voorstellen samen met de gemeente een lokale economische visie op te stellen om zo de samenwerking te verbeteren..."

De strategische beleidsafwegingen zijn/worden voornamelijk gemaakt in de Omgevingsvisie (zie inleiding). Belangrijk is om stil te staan bij de veranderende tijd waar wij in leven en de nieuwe rol van de lokale overheid, waarbij samenwerking essentieel is. Trends, tendensen en ontwikkelingen krijgen in de Omgevingsvisie dan ook een accent.

In het Economisch Uitvoeringsprogramma staan de projecten/acties/netwerken centraal om te komen tot een sterk vestigingsklimaat. Overbetuwe werkt al jarenlang nauw samen met ondernemers. Wij hebben een aantal bijeenkomsten georganiseerd om de doelstellingen en acties voor dit Economisch Uitvoeringsprogramma met ondernemers te bespreken.

In speerpunt 'samenwerking' staan de volgende punten centraal:

- 2.1 Regionale samenwerking
- 2.2 Lokale samenwerking
- 2.3 Thema's
- 2.4 Communicatie
- 2.5 Acties

2.1 Regionale samenwerking

Overbetuwe in 2018 heeft 4.473 vestigingen en 21.520 banen blijkt uit de jaarlijkse economische rapportage. In 2018 was er een groei van 1.140 banen (bijna 6%) in Overbetuwe. De groei van de werkgelegenheid in Overbetuwe was in dat jaar ruim twee keer zo groot als de groei van de werkgelegenheid in de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland. Overbetuwe is trots op haar regionale positie en op haar bedrijfsleven. Deze positie willen wij behouden en versterken. Daarom zetten we ons in om een zo optimaal mogelijk ondernemersklimaat te realiseren voor alle ondernemers in Overbetuwe. Dat doen we samen met organisaties/partners op verschillende geografische schaalniveaus. Hieronder staan de belangrijkste samenwerkingspartners. Uiteraard is het mogelijk dat er in de periode 2019-2022 nieuwe samenwerkingsverbanden komen en huidige samenwerkingsverbanden verdwijnen.

Euregio

Overbetuwe is al jarenlang lid van de Euregio Rijn-Waal. De Euregio zet zich in om grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren/intensiveren. De kansen voor Euregionale samenwerking, ook die voor Overbetuwse ondernemers, worden voortdurend onder de aandacht gebracht.

Regio Arnhem Nijmegen

Overbetuwe is onderdeel van de regio Arnhem-Nijmegen en heeft hierin, vanwege de centrale ligging, een verbindende functie. Deze verbindende rol is enerzijds geografisch ingegeven. Anderzijds ziet Overbetuwe voor zich zelf ook een verbindende functie bij de versterking van de intergemeentelijke relaties. Overbetuwe is op velerlei gebied, uitgegroeid tot de 1e regiogemeente naast de steden Arnhem en Nijmegen. Dit maakt ons een serieuze samenwerkingspartner, die professioneel en omvangrijk genoeg is om een belangrijke bijdrage hierin te leveren.

Wij zijn actief in de volgende overleggen/netwerken/samenwerkingsverbanden:

- The Economic Board is een triplehelix-samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven in de regio Arnhem – Nijmegen, met Wageningen. Als innovatiemotor stimuleren en verbinden zij bedrijvigheid en innovaties in de topsectoren Food, Health en Energy en de cross-overs daartussen. Zij communiceren over het bijzondere potentieel van de regio en verbinden partijen met elkaar. De gemeente Overbetuwe heeft zich sterk ingezet voor de oprichting/ontwikkeling van The Economic Board.
- De Investeringsagenda Stedelijk Netwerk Arnhem - Nijmegen is een krachtenbundeling van de regio met de focus op het verbeteren van het innovatieklimaat. Dit gebeurt in drie iconprogramma's:
 - o Ruimte voor werk, kennis en innovatie in Health en Energy;
 - o Slimme Duurzaamheid;
 - o Bruisende binnensteden aan de rivier.
- In het portefeuillehoudersoverleg economie regio Arnhem Nijmegen worden regionale afspraken/beleid gemaakt over economische thema's. Een van deze thema's is het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). Voor de uitvoering, monitoring en aanpassingen van het RPW is er het intergemeentelijk overleg werklocaties. Dit is een ambtelijk overleg.
- De provincie Gelderland werkt samen met de gemeenten samen aan de rode loper voor het bedrijfsleven met als doel het vestigingsklimaat in Gelderland verbeteren. Provincie Gelderland wil bedrijven die willen uitbreiden of zich in de regio willen vestigen sneller duidelijkheid geven over wat er wel en niet kan.
- In Overbetuwe zijn veel logistieke bedrijven. Overbetuwe is participant in het Logistiek Expertise Centrum (LEC) Regio Nijmegen. Het doel van het LEC is het genereren van meer logistieke activiteiten en het vergroten van de individuele en de regionale concurrentiekracht. De logistieke sector is de grootste sector in Overbetuwe.
- Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (gevestigd in Elst) werkt samen met 20 gemeenten en 700 ondernemers om meer bezoekers te genereren die langer blijven, meer besteden en tot herhalingsbezoek overgaan, om zo het toeristisch marktaandeel in deze regio te vergroten.
- Daarnaast zijn er twee ambtelijke overleggen voor economische zaken: Het Platform economie is het ambtelijke overleg van de ambtenaren economische zaken in de regio Arnhem Nijmegen en het overleg accountmanagers bedrijven regio Nijmegen.

2.2 Lokale samenwerking

De gemeente Overbetuwe werkt veel samen met Overbetuwse ondernemerscollectieven. Overbetuwe kent veel betrokken ondernemers die zich inzetten om het ondernemingsklimaat in Overbetuwe te versterken en ondernemers met elkaar te verbinden. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Verschillende bestuurlijke overleggen met winkeliersverenigingen, ondernemersverenigingen op bedrijventerreinen en lokale afdelingen van LTO Noord, Koninklijke Horeca Nederland en Bouwend Nederland.
- Betuwe Onderneemt Beter wordt sinds 2014 met veel succes georganiseerd. De gemeente Overbetuwe is sponsor en betrokken bij de organisatie van de beurs. In 2019 is de gemeente wederom partner van dit evenement.
- Oost-Betuwse Uitdaging zorgt voor samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, burgerinitiatieven en het lokale bedrijfsleven. Zij bemiddelen in vraag en aanbod van Materialen (meubels, spullen), Menskracht (kennis, extra handen, creativiteit) en Middelen. Zij zijn een ondernemersnetwerk dat dóet en stimuleren bedrijven om maatschappelijk betrokken ondernemerschap te tonen in concrete acties en daarmee de leefbaarheid in de lokale samenleving te ondersteunen. Gemeente Overbetuwe ondersteunt dit initiatief.

2.3 Thema's

Wij realiseren ons dat de samenwerking met onze inwoners, ondernemers, organisaties, instellingen en bedrijven steeds een verschillende rol vereist van ons. De veranderingen in de samenleving maken dat de overheid niet langer altijd de regie nemende partij kan of wil zijn. Wij stimuleren en ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving van harte. Waar nodig lopen wij echter niet weg voor onze verantwoordelijkheid om goede initiatieven te ondersteunen. Wij ondersteunen initiatieven van collectieve ondernemers die het algemeen belang versterken. De gemeente Overbetuwe, en haar medewerkers, zijn zelfbewust en coöperatief. Ze helpen en ondersteunen inwoners, organisaties, instellingen en bedrijven en voeren daarmee taken uit die de inwoners aan de gemeente hebben toevertrouwd.

Drie grote strategische maatschappelijke opgaven die het bedrijfsleven raken zijn:

- Duurzaamheid en het bedrijfsleven;
- Arbeidsmarkt en het bedrijfsleven;
- Onderwijs en het bedrijfsleven.

Duurzaamheid

In het coalitieprogramma staat: "...Het zuinig omgaan met energie is niet alleen een zaak van de overheid, maar eerst en vooral van onze inwoners en van het bedrijfsleven. Als gemeente zullen wij proberen energie akkoorden te sluiten met het bedrijfsleven en met verenigingen..."

Duurzaamheid

De samenleving is de drijvende kracht bij het verduurzamen van de gemeente. De gemeentelijke organisatie wil daarbij het goede voorbeeld geven, het echte succes wordt gemaakt door onze bedrijven en inwoners. Een toekomstbestendige gemeente met een balans tussen people, planet en profit is hierbij het uitgangspunt.

Routekaart algemeen

Hoe wij hier met de samenleving willen komen staat beschreven in de 'Routekaart Duurzaam Overbetuwe' die in 2017 vastgesteld. De routekaart legt de nadruk op energiebesparing en duurzame energie en biedt daarnaast ruimte voor verduurzaming in de breedte. Doel is om uiterlijk, in lijn met nationaal en provinciaal beleid, in 2050 energieneutraal te zijn. Projecten voor grootschalige opwekking van hernieuwbare energie zullen worden gesitueerd rond de A15 zone.

Routekaart en bedrijfsleven

Als gemeente zullen wij proberen energie akkoorden te sluiten met het bedrijfsleven en met verenigingen. Energie besparen bij bedrijven krijgt extra aandacht. Met BE Positive is in 2018 een start gemaakt: Een gezamenlijk initiatief op bedrijventerreinen de Merm en de Aam met het doel om 150 bedrijven in 5 jaar energiepositief te maken waarbij de verplichtingen uit de milieuwet meegenomen worden en de ondernemers cashflow neutraal investeren in de te nemen individuele en collectieve maatregelen. Mocht het concept succesvol blijken dan kan de formule ook op andere bedrijventerreinen toegepast worden. We willen als gemeente de bedrijven stimuleren om zonnepanelen op hun bedrijfsdaken te leggen en daar waar nodig zal de gemeente faciliteren.

Duurzaamheid en de regio

Het bedrijfsleven staat voor een zeer grote duurzaamheidsopgave. In de regio is veel inzet op dit vraagstuk. Dit blijkt onder andere uit: "...De regio Arnhem – Nijmegen is uitgeroepen tot de beste circulaire regio van Nederland..." Als lokale overheden moeten we onze krachten bundelen om van de energietransitie een duidelijk meerjarenplan te maken waarin we een partnership aangaan. Hierbij zijn de landschappelijke inpassing en het opstellen en uitvoeren van de warmtevisie bij uitstek een samenwerkingsopgave. Hoe behoudt de regio deze positie en kan dit worden doorvertaald naar bedrijventerreinen en individuele ondernemers nu en op de lange termijn?

Arbeidsmarkt

In het coalitieprogramma staat:

“...Het is belangrijk om onderwijs en werkgelegenheid (bedrijfsleven) op elkaar te laten aansluiten binnen het verband van de Triple Helix...”

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt staat erg onder druk. Er zijn bijvoorbeeld grote tekorten aan logistieke medewerkers, vrachtwagenchauffeurs en technisch personeel. Belangrijk om hier gezamenlijk als regio in op te trekken om zo de vraagstukken van ondernemers te bundelen richting onderwijs, werkgeversservicepunten, werkbedrijf en sociale diensten van gemeenten (lees team werk en inkomen). Partners hierbij zijn: lokale ondernemersverenigingen, individuele bedrijven, LEC, Economic Board, VNO-NCW, etc.

Opgave om iedereen mee te laten participeren

De Participatiewet heeft het doel om mensen die nu nog aan de kant staan meer kansen te geven om mee te doen in de samenleving en waar mogelijk zelf in hun levensonderhoud te voorzien. De rol van de gemeente is om deze kansen te creëren. Dat doet zij door goed aan te sluiten bij de kandidaat en bij de ondernemer die een werkplek biedt.

De gemeente Overbetuwe gaat uit van de mogelijkheden die kandidaten hebben. Zij worden gefaciliteerd in hun weg naar een (betaalde) baan door passende trajecten en begeleiding op maat. Regionaal wordt de kandidaat door het Werkgeversservicepunt Midden Gelderland naar werk bemiddeld. Maar ook lokaal liggen er kansen. Door goed samen te werken met lokale ondernemers kunnen kansen voor kwetsbare doelgroepen worden gecreëerd. De gemeente biedt deze ondernemers verschillende instrumenten en regelingen die het aantrekkelijk kunnen maken om iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.

Onderwijs

In het coalitieprogramma staat:

“...Voldoende mogelijkheden voor stage- en bedrijfservaringsplaatsen creëren in overleg met het plaatselijke bedrijfsleven...”

“...Het is belangrijk om onderwijs en werkgelegenheid (bedrijfsleven) op elkaar te laten aansluiten binnen het verband van de Triple Helix...”

Op lokaal niveau stimuleert en ondersteunt gemeente Overbetuwe projecten en activiteiten die stage- en bedrijfservaringsplaatsen creëren.

2.4 Communicatie

Op het gebied van een sterk ondernemingsklimaat heeft de gemeente alles in huis:

- Strategische ligging: vooral voor logistiek is onze ligging ideaal tussen het Rotterdamse havengebied en de doorvoer naar Ruhrgebied en Oost-Europa (Betuwe route en Railterminal Gelderland).
- Goede bereikbaarheid: er is een goede openbaar vervoer aansluiting en de bereikbaarheid via A15, A325, A50 en A12 is optimaal. Dit wordt de komende jaren nog beter als de A15 wordt doorgetrokken.
- Sterke werklocatie en veel voorzieningen: Overbetuwe kent goede voorzieningen op het gebied van openbaar vervoer, detailhandel, sport, toerisme en recreatie.

Overbetuwe is te bescheiden. Dit geldt voor de lokale ondernemers, voor de gemeente, maar ook voor de gehele regio. Met een goede profilering kunnen we nog veel positieve effecten behalen. Met een te bescheiden houding blijven Overbetuwe en de regio - ten onrechte - te onbekend. Belangrijk aandachtspunt in dit Economisch Uitvoeringsprogramma is de profilering van de kracht van ondernemend Overbetuwe (gebiedspromotie). Dit doen wij uiteraard in samenwerking met alle belangenpartijen in de regio.

2.5 Acties

In dit hoofdstuk staat wat wij willen bereiken op het gebied van samenwerking. In deze paragraaf is dit uitgewerkt in concrete acties.

Wat doen wij hiervoor?	Hoe gaan wij dit doen?	Planning
Samenwerking in regionale en lokale netwerken <i>Ondernemerskansen creëren in provinciale, regionale en lokale projecten en netwerken</i>	Zie paragrafen 2.1 en 2.2	Continu
Economische rapportage Overbetuwe	Jaarlijkse publicatie ontwikkeling economie Overbetuwe	Jaarlijks in kwartaal 1
Duurzaamheid en ondernemerschap	- BE+ op De Aam en De Merm (verduurzamen bedrijventerrein) - Op basis van evaluatie BE+ mogelijke uitrol naar andere bedrijventerreinen - Duurzame ondernemers bezoeken (in spotlight zetten, als voorbeelden) - Stimuleren zonnepanelen op daken van bedrijven	Continu
Arbeidsmarkt en bedrijfsleven	- Bijeenkomst met ondernemersverenigingen over de nieuwe arbeidsmarkt - Verbinding maken sociaal domein (arbeidsparticipatie) met ondernemers op basis van participatieplan - Inzichtelijk maken welke vragen/behoefte Overbetuwse bedrijven hebben op het gebied van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	Continu
Onderwijs en bedrijfsleven/ondernemerschap	- Betuwe on Stage - Inventariseren welke knelpunten er zijn volgens Overbetuwse bedrijven op het gebied van onderwijs - Regionale aanpak vanuit het PFO economie op het gebied van onderwijs en bedrijfsleven	
Communiceren over economische samenwerking zowel lokaal als regionaal	- Artikelen - Inzet van social media - Website van de gemeente Overbetuwe	Continu

Budget:

- De Euregio, Economic Board en Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen worden gefinancierd uit andere budgetten.
- De projecten BE+, stimuleren zonnepanelen op bedrijfsdaken en Betuwe on Stage worden gefinancierd uit andere budgetten.
- Voor een eventuele uitrol BE+ naar andere bedrijventerreinen is nog geen budget beschikbaar.
- De overige kosten worden betaald uit het Economisch Stimuleringsbudget.

Speerpunt 3 Sterke en vitale werklocaties

Overbetuwe vindt het van belang dat ondernemers kunnen ondernemen op goede werklocaties. Daarom zetten wij extra in op sterke, vitale, toekomstbestendige en levendige werklocaties. Deze werklocaties zijn de fysieke plekken waar de ondernemer onderneemt: de plek waar de ondernemer investeert. De gemeente zet zich, samen met het Overbetuwse bedrijfsleven, in om deze omgeving zo optimaal mogelijk, in te vullen (binnen de mogelijkheden van de gemeente).

In dit speerpunt staan de concrete projecten voor sterke en vitale werklocaties. In de omgevingsvisie (zie inleiding) worden de strategische keuzes gemaakt over hoe we omgegaan met de verdeling en inrichting van de ruimte van deze werklocaties. Wij onderscheiden de volgende werklocaties:

3.1 Bedrijventerreinen

3.2 Buitengebied

3.3 Dorpskernen

In paragraaf 3.4 wordt het onderdeel communicatie beschreven.

3.1 Bedrijventerreinen

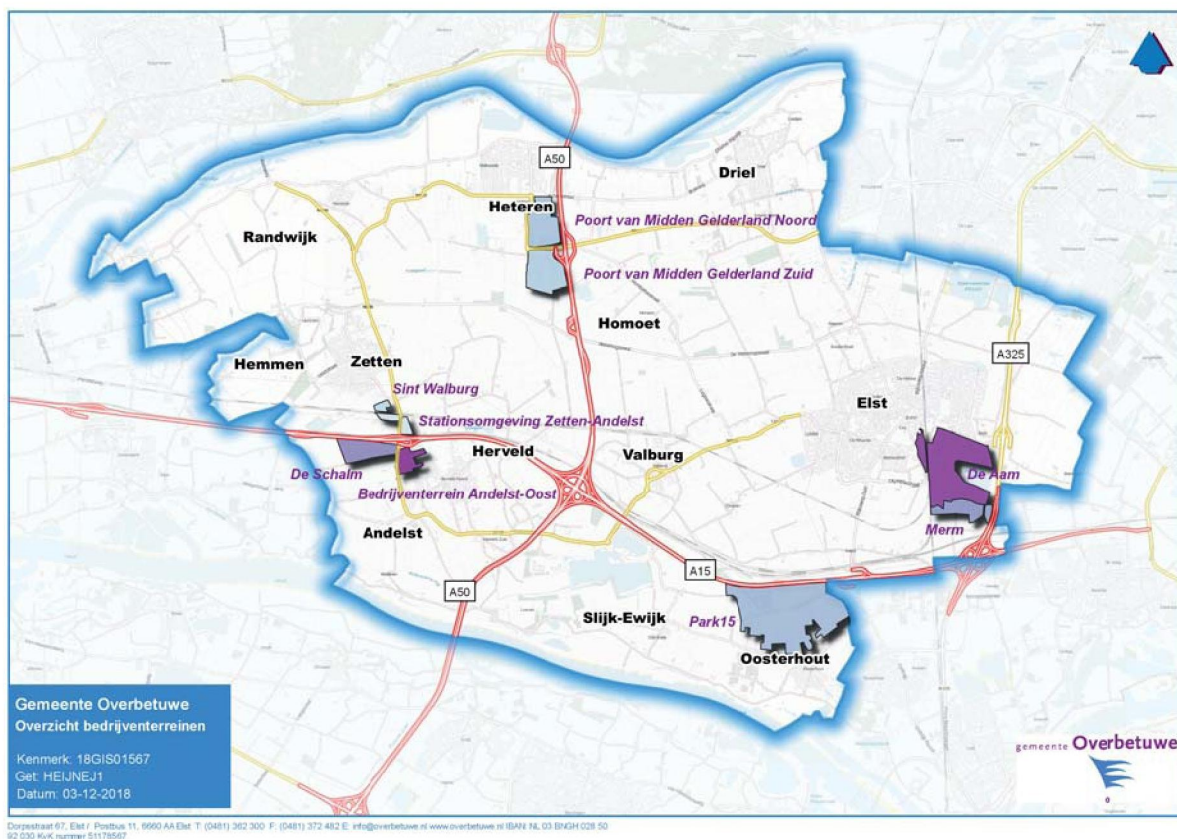
In het coalitieprogramma is het volgende opgenomen over de bedrijventerreinen:

“...Onze bedrijfsterreinen en andere werklocaties zijn gemiddeld van een hoge kwaliteit. Dat willen wij zo houden, want ook dat bevordert een uitstekend ondernemingsklimaat. Wij zijn alert op vragen uit de markt om daar adequaat op te kunnen inspelen...”

3.1.1 Beschrijving

In de gemeente Overbetuwe zijn acht bedrijventerreinen met ieder een eigen profiel en historie. In tabel 2 staan de belangrijkste kenmerken, sterke- en aandachtspunten. De Overbetuwse bedrijventerreinen zijn zeer goed ontsloten door de snelwegen (zie figuur 1). Ondernemers zijn over het algemeen tevreden over het onderhoudsniveau van de bedrijventerreinen. Er is een Keurmerk Veilig Ondernemen voor zes bedrijventerreinen. In dit overleg zetten brandweer, politie, Securitas, gemeente en ondernemers zich samen in om de veiligheid op de bedrijventerreinen te verbeteren.

Figuur 1: Overbetuwse bedrijventerreinen

Tabel 2: Bedrijventerreinen in Overbetuwe

Bedrijventerrein	Plaats	Beschikbare ha. bouwgrond ³	Samenwerking
De Aam	Elst	4,6 ha.	Stichting Beveiliging Industrierrein De Aam Stichting Parkmanagement Overbetuwe
De Merm (Oost)	Elst	4,9 ha.	Beheer Bedrijvenpark Merm Stichting Parkmanagement Overbetuwe
Andelst Oost	Andelst	-	Stichting Parkmanagement Overbetuwe
De Schalm	Andelst	-	Stichting Beheer Bedrijvenpark "De Schalm" Stichting Parkmanagement Overbetuwe
Sint Walburg/stations-gebied Zetten-Andelst	Zetten/-Herveld	-	-
Poort van Midden Gelderland Noord	Heteren	-	Stichting Beveiliging Bedrijventerrein Heteren Stichting Parkmanagement Overbetuwe

³ Stand maart 2019

Poort van Midden Gelderland Zuid	Heteren	0,8 ha.	Stichting Beheer Bedrijventerrein PvMG Zuid Stichting Parkmanagement Overbetuwe
Park 15	Oosterhout	50 ha.	Vereniging van Eigenaren Park 15

In de enquête voor het Economisch Uitvoeringsprogramma 2015-2018⁴ werden de volgende aandachtspunten benoemd door ondernemers:

- Overlast door laden en lossen;
- Bereikbaarheid en voldoende parkeergelegenheid;
- Uitstraling door leegstaande panden.

Uit de contacten met ondernemers en ondernemersverenigingen blijven dit nog steeds belangrijke aandachtspunten.

3.1.2 Regionaal beleid

In het regionaal beleid (Regionaal Programma Werklocaties regio Arnhem Nijmegen vastgesteld in 2018) staan de volgende doelstellingen over bedrijventerreinen, periferie detailhandel en kantoren (de meeste perifere detailhandel en kantoren zijn in Overbetuwe gevestigd op bedrijventerreinen):

- Zorgen voor nieuwe economische ontwikkeling op de juiste locatie in de regio met maximaal rendement voor de werkgelegenheid. Dit geldt zowel voor bedrijventerreinen, kantoren als perifere detailhandel.
- Ruimte geven aan uitbreiding van lokale bedrijvigheid.
- In een realistisch tijdspad toewerken naar een economisch evenwicht in vraag en aanbod.
- De economische marktontwikkelingen nauwlettend volgen en optimaal benutten. Er is een reële kans dat de komende twee jaren (2019 en 2020) de huidige marktontwikkelingen doorzetten en de uitgifte/verkoop van gronden boven verwachting uitpakt en er dus tekorten ontstaan.

Dit betekent voor Overbetuwe onder andere:

- Voorraad van 5,2 ha. lokale bedrijventerreinen. Op dit moment is er nog overaanbod. Zodra dit overaanbod weg is, is er ruimte om nieuwe lokale bedrijventerreinen te ontwikkelen.
- Dat de regionale bedrijven in Overbetuwe allemaal beoordeeld zijn als kansrijk. Ze mogen daarom ook na 2021 uitgegeven worden.
- Ruimte voor 5.000 m² kantoren op Elst Centraal.

Dit regionaal beleidsplan moet worden aangepast voor de periode na 2020.

⁴ Onderzoek door de gemeente Overbetuwe in 2015 onder ruim 1.800 ondernemers, 350 respondenten.

3.1.3 Omgevingsvisie

De gemeente Overbetuwe heeft veel bedrijventerreinen met ieder een eigen profiel en historie. In de concept omgevingsvisie staat het volgende over onze bedrijventerreinen:

“...Op vele plekken in Overbetuwe is ondernemerschap van belang. Zeker ook op bedrijfsterreinen waar de werkfunctie domineert maar ook in bijvoorbeeld in winkelgebieden en in het buitengebied.. Ondernemers en gemeente werken al lang samen om het vestigingsklimaat/ondernemersklimaat zo optimaal mogelijk te houden en te verbeteren.

Hierbij zijn de volgende twee principes van belang:

- *Basis blijvend op orde*
- *flexibel en innovatief ondernemen...*

In de omgevingsvisie zal dit verder uiteen worden gezet.

3.1.4 Doelstelling

De gemeente Overbetuwe zet in om de sterke en toekomstbestendige bedrijventerreinen te behouden en te versterken:

- Verkoop bedrijventerreinen en voldoende voorraad voor verplaatsing en nieuwe vestigers.
- Hoog kwaliteitsniveau van de bedrijventerreinen. Zo nodig revitalisering.
- Veiligheid op de bedrijventerreinen. Bedrijventerreinen zijn bedoeld om “legaal” te ondernemen.

3.1.5 Acties

In dit hoofdstuk staat wat wij willen bereiken op het gebied van sterke en vitale bedrijventerreinen. In deze paragraaf is dit uitgewerkt in concrete acties.

Wat doen wij hiervoor?	Hoe gaan wij dit doen?	Planning
Inzicht wat er speelt op de bedrijventerreinen	• Regulier contact accountmanager bedrijven • Bestuurlijk overleg met voorzitters ondernemersverenigingen op bedrijventerreinen (2x per jaar) • Regulier overleg parkmanagement organisaties	Continu
Versterken samenwerking tussen alle partners op gebied van veiligheid	• KVO bedrijventerreinen Overbetuwe (ondersteunen en deelnemen) • Aandacht voor ondermijning (hennepcontainer, weren tegen slechte huurder, cybercriminaliteit)	Continu
Verkoop en uitgifte bedrijventerrein	• Voldoende beschikbare kavels • Profileren van bedrijfskavels • Onderzoek naar mogelijkheden nieuwe ontwikkelingen van bedrijfskavels (aandacht voor kavels van ongeveer 1.500 m2 voor lokale bedrijven)	Continu
Regionaal beleid voor bedrijventerreinen	• Ambtelijke afvaardiging in het IOW • Vervolgacties uit het Regionaal Programma Werklocaties regio Arnhem Nijmegen (RPW) • Nieuwe RPW vanaf 2021	Continu

Faciliteren Bedrijven Investeringszone	Faciliteren bij initiatief vanuit ondernemers (bij voldoende draagvlak aan de voorkant)	Afhankelijk van ondernemers-initiatief
Inventariseren problematiek veroudering bedrijventerreinen	Onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de Overbetuwse bedrijventerreinen (koppeling met onderzoek naar nieuwe ontwikkelingen van bedrijfskavels)	2019
Digitale infrastructuur	- Borgen op nieuw aan te leggen bedrijventerreinen (onderdeel uitgifte bedrijventerreinen) - Collectieve acties van ondernemers om een verbetering van de digitale infrastructuur te realiseren faciliteren	Continu
Revitalisering Poort van Midden Gelderland Noord	- Opstellen herstructureringsplan - Op basis van herstructureringsplan financiering zoeken bij provincie Gelderland en de raad van Overbetuwe.	2019
Verkennen kansen revitalisering Andelst Oost	Inventarisatie van de problemen en kansen	2020
Borgen bereikbaarheid Poort van Midden Gelderland (Noord en) Zuid	- Jaarlijks monitoren (met provincie) - Bijeenkomst organiseren met ondernemers	Kwartaal 2 2019, 2020, 2021
Blijvende aandacht en inzet voor bereikbaarheid en parkeren vanuit economisch perspectief	- Maatwerk leveren voor bereikbaarheids- en parkeerproblemen - Vrachtwagen parkeren agenderen in de regio - Oplossing in en met de regio zoeken voor het vrachtwagen parkeer probleem	Continu Start in 2019
Gevelstimuleringsfonds	Subsidieregeling voor gevelstimulering	2019
Communicatie over actie op bedrijventerreinen	- Publicaties over projecten en activiteiten voor het versterken van de bedrijventerreinen - Inhoudelijk verantwoordelijken leveren tekst/input aan bij Bedrijvenloket	Continu

Budget:

- De verkoop/uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen en gevelstimuleringsfonds worden gefinancierd uit andere budgetten.
- Voor eventuele herstructureringen/revitalisering van bedrijventerreinen is (nog) geen budget beschikbaar.
- De overige kosten worden betaald uit het Economisch Stimuleringsbudget.

3.2 Buitengebied

In het coalitieprogramma is het volgende opgenomen over het buitengebied:

“...De leefbaarheid in het buitengebied willen wij behouden door op vrijkomende locaties (en/of bij veranderende bedrijfsvoering/activiteiten) binnen de Omgevingswet passende maatwerkafspraken te maken. Te denken valt aan stallingen in vrijkomende agrarische panden. Ook moet ruimte geboden worden voor nevenactiviteiten op het gebied van recreatie, toerisme, natuurbeheer of andere bedrijvigheid...”

3.2.1 Beschrijving

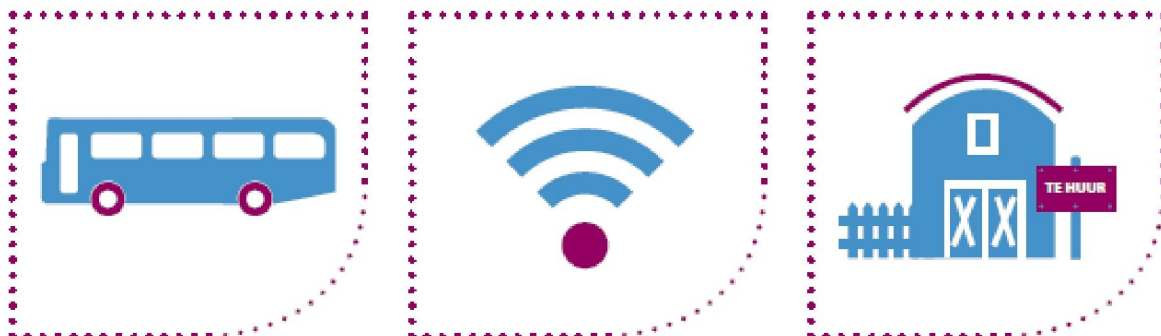
Een groot buitengebied is kenmerkend voor de gemeente Overbetuwe, met circa 240 agrarische bedrijven. Daarnaast zijn er zeer veel andere bedrijven actief:

- Bedrijven aan huis (zzp'ers)
- Evenementenbedrijven
- Horeca
- Loonwerkers
- Aannemers
- Bouwmaterialen
- Etc.

Ondernemers in het buitengebied zijn tevreden over hun bereikbaarheid en de uitstraling van het buitengebied. In de enquête voor het Economisch Uitvoeringsprogramma 2015-2018⁵ werden de volgende aandachtspunten benoemd door ondernemers:

- Bereikbaarheid openbaar vervoer;
- Slechte digitale infrastructuur (dit wordt anno 2019 opgepakt door de markt);
- Uitstraling door leegstaande panden.

Uit de contacten met ondernemers en vertegenwoordigers van de agrarische sector blijven dit nog steeds belangrijke aandachtspunten.

3.2.2 Omgevingsvisie

De gemeente Overbetuwe heeft een groot buitengebied met veel agrarische bedrijven en andere gebruikers. In de concept omgevingsvisie staat het volgende over ondernemen in het buitengebied:

“...Agrarisch gebruik is een belangrijke en karakteristieke functie in het buitengebied. In de loop der jaren hebben zich soms andere functies gevestigd in het landelijk gebied. Omgaan met trends zoals schaalvergroting, digitalisering, verstedelijking en klimaatverandering vraagt om meer gedifferentieerd met het buitengebied om te gaan...”

In de omgevingsvisie wordt dit verder uiteengezet.

3.2.3 Doelstelling

De gemeente Overbetuwe zet zich in om het vestigingsgebied voor de agrarische sector in het buitengebied te versterken:

- Ondersteuning in bedrijfsvoering (hoofdpijnen ophalen vertalen in beleid voor gemeente);
- Alternatieve mogelijkheden bij beëindiging agrarisch bedrijf.

⁵ Onderzoek door de gemeente Overbetuwe in 2015 onder ruim 1.800 ondernemers, 350 respondenten.

3.2.4 Acties

In dit hoofdstuk staat wat wij willen bereiken op het gebied van sterke en vitale werklocaties in het buitengebied. In deze paragraaf is dit uitgewerkt in concrete acties.

Wat doen wij hiervoor?	Hoe gaan wij dit doen?	Planning
Inzicht wat er speelt in het buitengebied	- Regulier contact accountmanager bedrijven - Bestuurlijke overleggen met LTO Noord afdeling Betuwe Oost	Continu
Versterken samenwerking tussen alle partners op gebied van veiligheid	- KVO buitengebied - Aandacht voor ondermijning	Continu
Inventarisatie opgaven voor de agrarische sector	Onderzoeken of coaching voor agrarische sector mogelijk is. De sector staat onder druk. Voorbeeld project uit de Achterhoek waarbij integraal alle opgaven en problematiek van deze sector zijn opgehaald.	2019
Kennismaking met de agrarische sector	Stages bij de agrarische sector door college van B&W en ambtenaren	2019
Duurzaamheid en agrarische bedrijven	Op basis informatie/gesprekken met sector kijken welke kansen er zijn (naast verplichtingen) op het gebied van duurzaamheid, mogelijk in relatie met de opgave om asbest te verwijderen	Afhankelijk of hier vraag naar is.
Rood-voor-Rood regeling en ruimte voor (neven) activiteiten	Informatie beschikbaar op de website	Continu
Samenwerking met het Laanboompact en Glas-tuin-pact	- Deelnemer aan het laanboompact (bestuurlijk en ambtelijk) (mede)Organisatie van bijeenkomsten voor ondernemers binnen deze pacts	Continu
Communicatie	- Publicaties over projecten en activiteiten voor het versterken van het buitengebied - Inhoudelijk verantwoordelijken leveren tekst/input aan bij Bedrijvenloket	Continu

Budget:

- Het Keurmerk Veilig Buitengebied, Glastuinpact en Laanboompact worden gefinancierd uit andere budgetten.
- Voor de projecten coaching agrarische sector en duurzaamheid in de agrarische sector is (nog) geen budget beschikbaar.
- De overige kosten worden betaald uit het Economisch Stimuleringsbudget.

3.3 Winkelgebieden/centra

In het coalitieprogramma is het volgende opgenomen over de winkelgebieden:

“...Uitgangspunt blijft wel dat we vanuit de versterking en het behoud van de centrumfunctie geen detailhandel op bedrijventerreinen en buitengebied wensen (uitgezonderd volumineuze detailhandel alsmede bepaalde vormen van internethandel)...”

3.3.1 Beschrijving

Winkels, horeca en dienstverleners zijn belangrijke voorzieningen voor dorpskernen. Uit onderzoek in de regio Arnhem Nijmegen uit 2016 blijkt dat consumenten zeer positief zijn over de winkelgebieden in Overbetuwe. Op alle indicatoren scoort Overbetuwe hoger dan de regio. Uiteraard zijn er verschillen binnen Overbetuwe. Zo scoort de aanwezigheid van daghoreca gemiddeld een 6,7 en is de score in het centrum van Elst is een 7,8. In tabel 3 staan de kenmerken van de winkelgebieden in Overbetuwe.

Tabel 3: Kenmerken winkelgebieden Overbetuwe

Winkelgebied	Coalitieprogramma (voorzieningsniveau)	Aantal winkels	Winkelvloerpervlakte in m ²	Detailhandelsbestedingen	Beoordeling door consumenten
Elst	Deze kern heeft een aantrekkelijke en sterke positie in het hart van het stedelijke groeigebied.	96	20.008	€ 112 mln. Groei van 49% t.o.v. 2009	8,1
Zetten	Deze kernen zijn in staat de belangrijkste dagelijkse behoeften van hun inwoners binnen de dorpsgrenzen in te vullen.	46	10.037	€ 38 mln. Groei van 15% t.o.v. 2009	7,8
Heteren		7	1.343	€ 7 mln.	6,0
Herveld-Andelst		6	1.382	€ 6 mln.	Niet apart onderzocht
Driel	Voor deze kernen moeten we kiezen tussen een gecontroleerde, beperkte groei om de levendigheid van het dorp te bewaken en tegelijkertijd het karakter van het dorp te bewaren. Hierbij moeten we evenwicht zoeken tussen inbreiding en uitbreiding.	9	1.203	€ 5 mln.	Niet apart onderzocht
Hemmen, Randwijk, Indoornik, Slijk-Ewijk, Ho-moet, Valburg, en Oosterhout		Geen gegevens in het koopstroomonderzoek 2016 over deze winkelgebieden/dorpskernen.			

Bron: Koopstroom onderzoek 2016, Coalitieprogramma 2018-2022

In de enquête voor het Economisch Uitvoeringsprogramma⁶ werden de volgende aandachtspunten benoemd door ondernemers:

- Uitstraling door leegstaande panden;
- Overlast door laden en lossen;
- Bereikbaarheid en voldoende parkeergelegenheid.

Uit de contacten met ondernemers en winkeliersverenigingen blijven dit nog steeds belangrijke aandachtspunten. Daarnaast wordt ook het belang van samenwerking om het winkelgebied te versterken vaak genoemd.

3.3.2 Regionaal beleid

In het Regionaal Plan Detailhandel (vastgesteld in 2013) staat het volgende hoofddoel: *“...Het in onderlinge samenwerking tussen de tot de stadsregio behorende gemeenten creëren en in stand houden van een evenwichtige en duurzame regionale detailhandelsstructuur met een zo compleet mogelijk voorzieningenpakket voor de consument en perspectief voor ondernemers / marktpartijen, zodat zij kunnen en willen investeren in vernieuwing...”*

Dit regionaal beleidsplan wordt nog aangepast in de periode 2019-2022.

3.3.3 Omgevingsvisie

De gemeente Overbetuwe heeft elf dorpskernen met ieder een eigen profiel en historie. In de concept omgevingsvisie staat het volgende over onze winkelgebieden:

“...We willen de kwaliteit van bestaande winkelgebieden hoog en in stand houden door detailhandel verder te clusteren. En daar de aantrekkelijkheid te vergroten door combinaties met bijvoorbeeld beleving, horeca en recreatie. We kiezen daarbij een faciliterende rol. Buiten de huidige winkelgebieden is (nieuwe) detailhandel niet (meer) mogelijk. Met uitzondering van nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven in het buitengebied en grootschalige detailhandel die niet passend is in de winkelgebieden...”

3.3.4 Doelstelling

De gemeente Overbetuwe zet in om de economische vitaliteit voor dorpskernen te versterken:

- Professionaliseren winkelcollectieven;
- Samenwerking aan verbetering winkelklimaat.

⁶ Onderzoek door de gemeente Overbetuwe in 2015 onder ruim 1.800 ondernemers, 350 respondenten.

3.3.5 Acties

In dit hoofdstuk staat wat wij willen bereiken op het gebied van sterke en vitale winkelgebieden. In deze paragraaf is dit uitgewerkt in concrete acties.

Wat doen wij hiervoor?	Hoe gaan wij dit doen?	Planning
Inzicht wat er speelt in de winkelgebieden	- Regulier contact accountmanager bedrijven - Bestuurlijke overleg met de voorzitters ondernemersverenigingen in winkelgebieden/kernen (1x per jaar)	Continu
Faciliteren van initiatieven van Centrum Management Elst	- Actieve betrokkenheid werkorganisatie in o.a. bestuur en de volgende werkgroepen: communicatie, branchering/leegstand, bereikbaarheid/parkeren, evenementen - Mogelijk maken van het heffen van subsidie voor Centrum Management Elst (reclamebelasting, BIZ)	Continu
Faciliteren Bedrijven Investeringszone	Faciliteren bij initiatief vanuit ondernemers (bij voldoende draagvlak aan de voorkant)	Afhankelijk van ondernemers-initiatief
Regionale afspraken over de mogelijkheden voor detailhandel (RPD 2013 wordt aangepast)	Ambtelijke afstemming in de regio	Continu
Versterken samenwerking tussen alle partners op gebied van veiligheid	- KVO centrum Elst - Onderzoek/inventarisatie of KVO voor Zetten mogelijk is	Continu 2020
Aandacht kleinere winkelgebieden	Gesprekken met ondernemers in de kleinere winkelgebieden met als doel ophalen wat de belangrijkste opgaven zijn	Continu
Inzicht (toekomstige) leegstandsproblematiek	- Gesprekken met makelaars, eigenaren - Koppelen aan initiatieven van markt/gemeente - Inzicht maken jaarlijks wat de leegstand is - Gesprekken met winkeliersverenigingen	Continu
Blijvende aandacht voor bereikbaarheid en parkeren (benadering vanuit economisch perspectief)	Maatwerk leveren voor bereikbaarheids- en parkeerproblemen	Continu
Gevelstimuleringsfonds	Subsidieregeling voor gevelstimulering	2019
Overbetuwe bon	Onderzoek bij stakeholders of er bij Overbetuwe detaillisten, horeca, etc. draagvlak is voor een Overbetuwe bon	2019
Communicatie	- Publicaties over projecten en activiteiten voor het versterken van het buitengebied - Inhoudelijk verantwoordelijken leveren tekst/input aan bij Bedrijvenloket	Continu

Budget:

- Voor KVO centrum Elst en het gevelstimuleringsfonds zijn andere budgetten beschikbaar.
- De overige kosten worden betaald uit het Economisch Stimuleringsbudget.

3.4 Communicatie

De gemeente Overbetuwe zet zich in om te zorgen voor sterke en vitale werklocaties. Dat doen we door middel van veel projecten en activiteiten. In de periode 2019-2022 brengen we deze projecten en activiteiten door middel van communicatie-inzet onder de aandacht bij ondernemers in Overbetuwe.

Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Postbus 11
6660 AA Elst
telefoon 14 0481
fax (0481) 372 482

info@overbetuwe.nl
www.overbetuwe.nl